

HRVATSKA RIJEČ

Predplatna cena: na godinu K 12. — Za 6. godinu K 6. — Za Šibenik na godinu donajanjem u knu K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuzivo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 12 para peti redak ili po pogodbi. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Sabor u Zadru.

21. sjednica dne 22. siječnja.

Predsjednik konstatira, da ima prisutnih 27 zastupnika, te otvara sjednicu.

Mitrović tajnik, čita zapisnik prošle sjednice, koji se ovrjovljuje.

Lupis. tajnik, čita pripjele molbenice, koje se upućuju molbenom odboru.

Čitaju se razni upiti.

Predsjednik najavljuje, da je primio nekoliko prešnih predloga.

Dr. Trumbić ih je donio dva o željezničkom spoju Dalmacije. Uzeče se od obrazloženja, jer važnost predloga odskada od same naravi stvari. U jednom se traži, da sabor uzradi oko pospješnja rješenja ovog pitanja, u drugom, da sabor usvoji zaključke splitske skupštine. Formalno predlaže, da se u tu svrhu izabere posebni odbor od 7 lica, kojim da se oba predloga upute. Prma se prešnost, upućuje se predlog odboru, koji se bira ovako: Milčić, Trumbić, Vuković, Drinković, Medini, Bakotić, Zilhotto.

Vuković na dugo obrazlaže dva svoja prešna predloga; u jednom sabor piosvjeduje, što se još nisu izvršili zakoni o željeznicama, te se poziva austrijska vlada, da sazove arbitralni sud između Austrije i Ugarske, koji ima da ustanovi, da Ugarska nije izvršila ugovor od 8. listopada 1907. U obrazloženju predlaže izduče nepravdu i štetu, koja nam je nanješena pomanjkanjem sa strane Ugarske; iznaša što je on uradio u ovom pitanju u parlamentu i u željezničkom vieću. Predlaže, da se oba predloga upute željezničkom odboru.

Dr. Trumbić veli, da se je bilo odlučilo ne obrazlagati ni njegova dva ni Vukovičeva dva prešna predloga. On se je držao ugovorenog, stoga izrazuje svoje začuđenje, da se i Vuković nije toga držao.

Vuković iznenaden veli, da on nije znao za to, da je možda prečuo, jer da on nije imao nikakova razloga, da drži obrazloženje, kad bi bio znao, da se je drugačije ugovorilo.

Između obojice dolazi do izmjene rieči. Izlaze iz dvorane, te se iz hodnika čuje njihova preprička.

Dr. Dulibić obrazlaže svoj prešni predlog da se oprosti 4-postotni izvanredni porez, koji je narodu nametnut 1907. Obrazlaže, da će ovaj vanredni namet silno uzrujati neukog seljaka, koji je sve obične poreze i prireze već platio. Nastati će od toga zbrka, a iznos, koji će se od tog vanrednog nameta dobiti, biti će malen. Predlaže, da se uputi predlog fin. odboru.

Dr. Trešić iznosi tri prešna predloga, da modifizira trg. ugovor sa Rumunjskom; da se snizi cena na sol za ritare; da se pozove vlada, da dade podporu velikom sanatorijumu dr. Račića u Splitu.

Blankini iznosi rezoluciju, da se urede obrtni karteli. Pridrzuje se Trešiću, hvaleći sanatorij dr. Račića.

Biserje hrvatskog narodnog jezika.

Ljubi, rode, jezike iznad svega,
U njem živi, umiri za njega!

VIII.

„Hrvatskenarodne poslovice“ sveč. V. Skarpe.

Sada već posjedujemo najnoviju zbirku: „Hrvatske narodne poslovice“ (naklada „Hrvatske tiskare“ u Šibeniku 1909.), koja je bez svake sumnje od svih ostalih najurednija i najbolja.

Lukomno je misliti, da je sakupljanje poslovia samo materijalni posao. Kad bi, bio i samo takav, svakako zaslužni su udjeljenici oni, koji ga iz ljubavi uzmu u ruke. Prepisati naprosto poslovice iz objelodanjenih zbirka — kao što neki učinše — nije teško, no obični s pukom i uvijek sa bilježnicom u ruci, budno paziti da ti ne izmakne ono, što si i kako si čuo, a da ne gvojimo o uređenju sakupljenog blaga, tu uztrajnost može dati samo odlučna volja i žarka ljubav prama svom materskom jeziku, kakvu je dolta imao vč. sabiratelj „hrvatskih narodnih poslovia“.

Prodan i Kulišić živo podupiru predlog; prvi se nada, da će biti predlog jednoglasno primljen.

Dr. Mitrović predlaže, da zemlja dade tom zavodu 4000 K god., a vlada 40.000. Malo kasnije povlači predlog.

Predlozi Trešića primaju se jednoglasno.

Dr. Mitrović iznosi predlog, da se u Herceg-Novome osnuje škola za vrtljarstvo i gojenje cvieča.

Tončić namj. podpredsjednika odgovara na razne upite.

Prelazi se oa dnevni red:

1. Prvo čitanje predloga zem. odbora, da se putem milosti odredi mjesečnu pomilovinu od kruna 30 Tonki udovici pokojnog poslužnika bolnice šibenske Jose Dumiča.

Šimić izvješćuje, te se izvještaj zemaljskog odbora prima.

2. Prvo čitanje predloga zem. odbora da se „Uljarskoj zadrugi u Prekomu“ udeli godišnja pripomoć.

Šimić izvješćuje, te u ime zem. odbora predlaže, da se zadrugi udeli godišnja pripomoć od 1000 K. Predlaže drugo čitanje, a u ovom se predlog zem. odbora prima.

3. Prvo čitanje predloga zastupnika dr. Drinkoviča o izradi zakona, u kojem će biti utvrđena načela, po kojima će zemaljsko zakonodavstvo moći izdati izvršbeni zakon i naredbe za uređenje težačkog pitanja u Dalmaciji.

Dr. Drinković obrazlaže svoj predlog. Pitanje, o kom se radi vrlo je važno. Ono se može riješiti sporazumno između državnog i pokrajinskog zakonodavstva. Kako je ovo stanje nastalo u prošlosti, a kako se prikazuje u sadašnjosti? U prošlosti kmetstvo i težačstvo nismo imali, nego zadrugu. Posjed je poznavao samo baštinu i plemenštinu, koja je spadala u djedovinu. Kmetstvo i težačstvo, taj robski položaj, nije bilo poznato. Ono je došlo iz vana. Uveo ga feudalizam i ratovi. Usljed ratova opustile zemlje, te su pojedinci prisvojili velike komplekse zemalja, koje su kasnije dali u najam drugim. Dandanas pak težačstvo se najbolje razvijao gdje, gdje cvate liharstvo. Kmetstvo je osjatak sile prošlosti i sadašnjosti. To je jedno socialno pitanje. Ovo stanje stvari treba nekom kraju privesti, tim više, što neima pravnički zakon u nas, koji bi težačke odnose uređivao.

Osim toga ti su odnošaji u Dalmaciji raznoliki, a uvijek su na teret težaka. Mi trebamo zakon, da težak izmogne otkupiti zemlju, kad ga je volja, a ne da podpuno ovisi od volje gospodareve; gospodaru pravo da procieni, no u slučaju potrebe neslaganja dvaju ugovornika, neka je tu jedno tieo, povjerenstvo, koje da nepristrano zemlju procieni. To se može učiniti taj zakončes sa staviti zemalj. odbor u sporazumu sa vladom. Predlaže da se predje na drugo čitanje. Prima se.

Medini konstatira, da su u ovom zasjedanju pala dva predloga, koje teže za istom

svrhom. Mihaljevićev predlog o agrarnoj banci i ovaj sad Drinkovičev. Prvi, tvrdi, da je to čisto privatno-pravno posao, dočim drugi veli, da je i socialno pitanje. Zato bi dobro bilo uputi stvar zem. odboru na proučavanje. Milčić u ime kluba, daje izjavu, da će glasovati za prvo čitanje, ali da će kasnije tražiti, da se stvar uputi upr. gospodarskom odboru, puštajući sebi slobodne ruke, da meritorno u stvari reče svoju. Prelazi na kritiku predloga.

Dr. Dulibić je odlučno protiv tomu, da se stvar uputi upr. gosp. odboru, jer to bi značilo zakopati stvar. Svi znamo, da će sabor još vrlo kratko trajati, a onda je nemoguće tom odboru raditi o tom pitanju. Centralna vlada je već preuzela, da radi za ovo pitanje, pak neka u tome sudjeluje i naša autonomna vlast.

Medini veli, da je težačko pitanje sa pravničkog gledišta doisto privatno-pravno, ali sa političkog socialno. Nadodaje, da ako su težački odnošaji svugdje onakovi kakovi u nekim mjestima blizu Stona, gdje su se gospodari prevarom uknjižili na imanja seljaka, onda je to doisto eminentno socialno pitanje. Mihaljevićev predlog o agrarnoj banci nije financialno mogući. A i ako je mogući, a ono nije sada, jer mi smo sada u vinskoi krizi, a čineći ono, što dr. Mihaljević preporuča, onda bi se pomoglo samo gospodarima, a težake obteretilo. Za mene je jedini način, da se rieši ovaj problem, bezkamatni zajmovi. Ovo pitanje mora se riešiti, a sad pitam zašto ne uputili ovu stvar zem. odboru. Što radi taj zem. odbor, kad u 3 godine nije bio kadar da se ovim ozbiljno pozabavi.

Dr. Trumbić veli, da se ne može predlog uputili zem. odboru, jer nije obćenit. Predlog, a da ga se prouči, mora se zem. odboru poslati u obćenitoj formi koja bi mogla sadržavati samo direktivu. Zato je klub njegov za to, da se predaje upr. gosp. odboru.

Dr. Dulibić: Ne slaže se sa drom. Trumbićem, jer će zem. odbor imati svakako više vremena nego upr. gosp. odbor, da se tim zamašnjim pitanjem bavi.

Milčić veli, da upr. gosp. odbor može ovo pitanje u kratko riešiti, jer je on u toku sa svojim poslima i jer je ovo pitanje bilo već dovoljno proučeno.

Dr. Drinković se osvrće na navode Milčića te veli da se u nazorima razilaze. No on tvrdi, da je agrarno pitanje u Dalmaciji davno nastalo i to ne slobodnom voljom težaka nego silom. Tomu je dokaz to, što su se jednom težaci na otoku Hvaru podigli protiv plemića te ih sve pobijali. To je bila socialna revolucija, što dokazuje, da je ovo pitanje eminentno socialne naravi. Gospodari morali su silom postepeno popuštati težačtvu. Mi zahtjev nije metafizički, kako g. Milčić misli, nego je ovo zahtjev pred silom puka. Narod hoće, da se to izpunji. Ako ga mi ne izpunimo, a ono će drugi, iza nas, a i silom ako ne mi-

lom, kako mi tražimo. G. Milčić najbolje je dokazao, kako ja imam pravo, kad je kazao, da u Splitu visi još 7000 parnica. Ove će parnice imati svoje osudjene i troškove, no ljudi neće moći uvijek plaćati ni pod bajunetom. Neke se stvari razvijaju same od sebe, a težak učini silom, ono što ne može milom.

Ja ne ničem vlastništva, a kad je to govorio g. Milčić, to je — neka mi oprosti — jednostavno izvrćao, ono što sam ja napisao, predložio i govorio. U predlogu je iznešeno, kako da se težaku dade mogućnost otkupa. Jer po ovom predlogu gospodar će biti prisiljen prodati težaku zemlju uz pravednu cenu, a ne onako pod svaku cenu, kako se to dandanas događa. Mi od težaka hoćemo stvoriti slobodnog čovjeka, koji može da otkupi zemlju, kad zato ima sredstva, a da' cena bude pravedna treba neki forum, koji će o tom suditi nepristrano. To mi tražimo. To se događa, kad se grade željeznice i slično, gdje vlastnik mora da proda zemljište. (Milčić: Tu je obće dobro!)

To je ono što i mi velimo. Jer težačko pitanje jest pitanje socialno, obće. Treba priznati, a to ste i Vi rekli, da bi seljak bolje obradio svoju zemlju, kad bi bio svoj gospodar na njoj. Ja sam htio ustanoviti, da ne težim za nikakovom revolucijom, kako je htio reći Milčić, ili za anarkijom. Što se toga tiče, da bi u pojedinim slučajevima imao suditi sud, mislim, da je to podpuno pravedna stvar i da se ne može drugačije ni učiniti. Što se izvršne moći tiče, cieniem da se ne more dati nikom drugom nego vladi, jer ona ima silu. Ja sam protiv tomu da se uputi upr. gosp. odboru, samo bio zakopan. Nas pak dele načela: mi smo mišljenja, da je ovo socialno pitanje, a vi da je strogo privatnopravno. Teško ćemo se složiti. Predlažem poimenično glasovanje.

Pri poimeničnom glasovanju za predlog Drinkoviča glasuju samo pravaši, s toga pada, a prihvaća se Milčićev.

Vuković izjavljuje prigodom današnjeg incidensa, da je on mislio, da je utanačeno da će se dr. Trumbić odreći obrazloženja, a da je njemu slobodno isto držati. Po sriedi je bio nesporazumak i ništa drugo.

Dr. Trumbić prima na znanje ovu izjavu i tim je stvar svršena.

Predsjednik zaključuje sjednicu i uručje dojdjući za ponedjeljak.

22. sjednica dne 24. siječnja.

Predsjednik u 19 i pol otvara sjednicu. Čita se zapisnik i ovrjovljuje. Čitaju se molbe. Predsjednik najavljuje, da je primio brojzjav od obćine Imotske, da sabor poradi oko toga, da se sa strane bosanske vlade ne umanjije pravo na pašu u nekim predjelima.

Čitaju se razni upiti, među kojima i onaj dr. Dulibiča, da se poveća osoblje na pošti u Šibeniku.

Tončić, namj. podpredsjednik, odgovara na prijašnje neke upite.

Ta opravdana želja osobito se pojavila, kad je D. Politeo tiskao „Predgovor“ svojim „Izbranimi člancima“ (Životopisne crtice). Glasoviti hrvatski novinar nije mogao hiroviti svog suborica za narodna prava „vatreng hrvata“ D. V. Skarpu: „Skarpa — veli Politeo — unatoč vremenu i okolnostima marljivo se bavio učenjem hrvatskog jezika, te je sabirao narodne poslovice, kojih danas posjeduje ogromnu zbirku“ (Predg. str. LX). Da je baš tako, potvrđuje i vč. pisac, koji nam kaže da je radio oko poslovia „preko svoga djakovanja, župnikovanja i putovanja po raznim mjestima“ (H. N. P. str. XIV).

a) Prednosti ove zbirke nad ostalima: Sretna je zanašao pičeva da je zbirku razredio po gramama života ili po vrstama i nazivao poslovice dajuć svakoj vrsti zgodni etički nadpis. Svi ostali načini razredjivanja zaostaju za ovim. Zbog česa svak će uvidjeti golemu korist u tom uređivanju, njem se upozna s knjigom.

Vuk Radjanić, Mijat Stojanović mogli su kako da bolje urede poslovice. Vuk je odabrao

zbučno uređenje: Daničić i Kapetanović su se držali alfabetskog; a Stojanović svoje je nazivao po najznamenitijoj rieči.

Ni jedan od ovih načina razredjivanja poslovia nije priuba na ruku. Zbučno uređenje ima tu glavnu neprikladu, kako vč. Skarpa opaža, da ti valja prolistati cijele zbirke, ako ćeš upotriebiti ili naći poslovicu, koju tražiš. Istu neugodnost susreće učenjak i u alfabetskom uređenju.

Način, koji je Stojanović odabrao nije bolji od dvaju napomenutih. Najznamenitija rieč! A koja to može biti? Znamo da je lako sa nekim poslovičama; no ima ih, u kojima su po dvie, tri i više znamenite rieči. Kako će im se dakle odrediti mjesto? A kako ih naći? Pristiljen si takove poslovice na više mjesta u istoj knjizi tiskati!

Ali za ovaj način razredjenja najveća je potežkoća sa inačicama. Pošto one moraju ostati uz izvornice, prinuđeni su ih pobacati na sve strane! Učenjaku koji je nakanio o poslovičama kakovu nauku napisati, skoro je nemoguće pokupiti te imati pred očima izvornice sa svim

zbučno uređenje: Daničić i Kapetanović su se držali alfabetskog; a Stojanović svoje je nazivao po najznamenitijoj rieči.

Ni jedan od ovih načina razredjivanja poslovia nije priuba na ruku. Zbučno uređenje ima tu glavnu neprikladu, kako vč. Skarpa opaža, da ti valja prolistati cijele zbirke, ako ćeš upotriebiti ili naći poslovicu, koju tražiš. Istu neugodnost susreće učenjak i u alfabetskom uređenju.

Način, koji je Stojanović odabrao nije bolji od dvaju napomenutih. Najznamenitija rieč! A koja to može biti? Znamo da je lako sa nekim poslovičama; no ima ih, u kojima su po dvie, tri i više znamenite rieči. Kako će im se dakle odrediti mjesto? A kako ih naći? Pristiljen si takove poslovice na više mjesta u istoj knjizi tiskati!

Ali za ovaj način razredjenja najveća je potežkoća sa inačicama. Pošto one moraju ostati uz izvornice, prinuđeni su ih pobacati na sve strane! Učenjaku koji je nakanio o poslovičama kakovu nauku napisati, skoro je nemoguće pokupiti te imati pred očima izvornice sa svim

zbučno uređenje: Daničić i Kapetanović su se držali alfabetskog; a Stojanović svoje je nazivao po najznamenitijoj rieči.

Ni jedan od ovih načina razredjivanja poslovia nije priuba na ruku. Zbučno uređenje ima tu glavnu neprikladu, kako vč. Skarpa opaža, da ti valja prolistati cijele zbirke, ako ćeš upotriebiti ili naći poslovicu, koju tražiš. Istu neugodnost susreće učenjak i u alfabetskom uređenju.

Način, koji je Stojanović odabrao nije bolji od dvaju napomenutih. Najznamenitija rieč! A koja to može biti? Znamo da je lako sa nekim poslovičama; no ima ih, u kojima su po dvie, tri i više znamenite rieči. Kako će im se dakle odrediti mjesto? A kako ih naći? Pristiljen si takove poslovice na više mjesta u istoj knjizi tiskati!

Ali za ovaj način razredjenja najveća je potežkoća sa inačicama. Pošto one moraju ostati uz izvornice, prinuđeni su ih pobacati na sve strane! Učenjaku koji je nakanio o poslovičama kakovu nauku napisati, skoro je nemoguće pokupiti te imati pred očima izvornice sa svim

zbučno uređenje: Daničić i Kapetanović su se držali alfabetskog; a Stojanović svoje je nazivao po najznamenitijoj rieči.

Ni jedan od ovih načina razredjivanja poslovia nije priuba na ruku. Zbučno uređenje ima tu glavnu neprikladu, kako vč. Skarpa opaža, da ti valja prolistati cijele zbirke, ako ćeš upotriebiti ili naći poslovicu, koju tražiš. Istu neugodnost susreće učenjak i u alfabetskom uređenju.

Način, koji je Stojanović odabrao nije bolji od dvaju napomenutih. Najznamenitija rieč! A koja to može biti? Znamo da je lako sa nekim poslovičama; no ima ih, u kojima su po dvie, tri i više znamenite rieči. Kako će im se dakle odrediti mjesto? A kako ih naći? Pristiljen si takove poslovice na više mjesta u istoj knjizi tiskati!

Ali za ovaj način razredjenja najveća je potežkoća sa inačicama. Pošto one moraju ostati uz izvornice, prinuđeni su ih pobacati na sve strane! Učenjaku koji je nakanio o poslovičama kakovu nauku napisati, skoro je nemoguće pokupiti te imati pred očima izvornice sa svim

zbučno uređenje: Daničić i Kapetanović su se držali alfabetskog; a Stojanović svoje je nazivao po najznamenitijoj rieči.

Ni jedan od ovih načina razredjivanja poslovia nije priuba na ruku. Zbučno uređenje ima tu glavnu neprikladu, kako vč. Skarpa opaža, da ti valja prolistati cijele zbirke, ako ćeš upotriebiti ili naći poslovicu, koju tražiš. Istu neugodnost susreće učenjak i u alfabetskom uređenju.

Način, koji je Stojanović odabrao nije bolji od dvaju napomenutih. Najznamenitija rieč! A koja to može biti? Znamo da je lako sa nekim poslovičama; no ima ih, u kojima su po dvie, tri i više znamenite rieči. Kako će im se dakle odrediti mjesto? A kako ih naći? Pristiljen si takove poslovice na više mjesta u istoj knjizi tiskati!

Ali za ovaj način razredjenja najveća je potežkoća sa inačicama. Pošto one moraju ostati uz izvornice, prinuđeni su ih pobacati na sve strane! Učenjaku koji je nakanio o poslovičama kakovu nauku napisati, skoro je nemoguće pokupiti te imati pred očima izvornice sa svim

zbučno uređenje: Daničić i Kapetanović su se držali alfabetskog; a Stojanović svoje je nazivao po najznamenitijoj rieči.

Ni jedan od ovih načina razredjivanja poslovia nije priuba na ruku. Zbučno uređenje ima tu glavnu neprikladu, kako vč. Skarpa opaža, da ti valja prolistati cijele zbirke, ako ćeš upotriebiti ili naći poslovicu, koju tražiš. Istu neugodnost susreće učenjak i u alfabetskom uređenju.

Način, koji je Stojanović odabrao nije bolji od dvaju napomenutih. Najznamenitija rieč! A koja to može biti? Znamo da je lako sa nekim poslovičama; no ima ih, u kojima su po dvie, tri i više znamenite rieči. Kako će im se dakle odrediti mjesto? A kako ih naći? Pristiljen si takove poslovice na više mjesta u istoj knjizi tiskati!

Prodan stavlja na predsjednika upit, zašto zem. odbor nije još odgovorio na molbu za podporu društva „Zoranić u Ninu za izkoptavanje starina i podignuće spomenika Zoraniću.

Predsjednik će u dojučeršnjoj sjednici odgovoriti na ovaj upit.

Milić bi želio znati, zašto vlada nije odgovorila na njegov jedini upit u ovom zasjedanju (veselost) o izbornoj reformi.

Predsjednik veli, da je to mogao učiniti u pisanoj formi.

Prelazi se na dnevni red.

Prvo čitanje vladine zakonske osnove glede pravnih odnošaja najstabilnija kao samostalne stvari.

Dr. Tommaseo izvješćuje i predlaže, da se uputi oprav. gosp. odboru.

Dr. Zaffron pita, zašto se nije štampao izvještaj, da ga zastupnici mogu čitati.

Predsjednik žali što nije, ali je kasno bilo.

Prima se predlog zem. odbora.

2. Prvo čitanje predloga zastupnika dr. Krekića i dr., kojim podnose zakonsku osnovu, da se u pokrajinsko školsko vijeće imenuje kao član jedan zastupnik glavnog grada Zadra.

Dr. Krekić predlaže, da se uputi školskom odboru. Prima se.

3. Prvo čitanje predloga zastupnika dr. Bakotića i dr. o preinaci § 22 pokraj. zakona od 20. decembra 1871.

Dr. Bakotić obrazlaže svoj predlog i traži da učiteljima bude dozvoljeno baviti se poslima zemljoradničkih zadruga, ako to ne prejudicira dužnostima njihovog zvanja. Predlaže, da se predlog uputi školskom odboru. Prima se.

4. Prvo čitanje predloga zastupnika dr. Bakotića i dr. o ustrojenju građanske škole u Kninu.

Dr. Bakotić predlaže, da se uputi škol. odboru. Prima se.

5. Prvo čitanje predloga zastupnika Srzentića i dr., o preinaci pokr. zakona 24. prosinca 1895. (p. z. l. br. 6 god. 1906.), glede uređenja pravnih odnošaja učiteljstva kod javnih pučkih i građanskih škola u Dalmaciji.

Srzentić traži izjednačenje učitelja i učiteljica u svemu pa i u plaći. Iste nauke, iste dužnosti, isti rad i trud, ergo ista plaća. Njegov predlog ide za tim, da zem. odbor donese zak. osnovu, po kojoj će se znati razabirati koliko treba povisice sa strane zemlje.

Podizati nastavu izplaćuje se sa velikim kametama. No nek se ne reče, da je nastava doprinela otežavanju zemaljskih financija, to su i druge grane uprave učinile. No mi sami ne možemo sve. Vlada bi morala preko onih dosadašnjih 300.000 K, povećati svoj doprinos. Ali pošto znam, da bi ovaj moj predlog mogao zadati mnogo posla u ovim momentima i biti na smetnji zem. odboru, to ću ga ja popraviti i zatražiti da zem. odbor ovo pitanje prouči i da vrhu njega donese izvješće.

Radić se protivni radi razloga fin. naravi i predlaže, da se predlog odbije. Mi se ne možemo oslanjati na blagajničke pretiroke. Izjednačenje plaće učitelja iznašalo bi 70.000 K.

Srzentić se čudi ispiranju Radića. tim više, što njegov popravljivi predlog ide samo za tim, da se pitanje prouči. Radić je rekao, da bi za povećanje trebalo 70.000 K. Pa to nije mnogo obzirom na koristi, koje donosi uređena nastava. S toga nek zem. odbor samo proučava.

Milić: ah, što će se gubiti vremena.

Srzentić: To nije gubitak vremena! A evo, Božja vi vjera, ovo se pitanje ne će skiniti s dnevnog reda, dok se ne riješi.

Radić polemizira sa nekim brojkama Srzentića.

Srzentić iznaša brzopisno izvješće, koje o tom govori, te iz njega citira brojke te kliče: Ako laže koza, ne laže rog.

inačicama. Osim ovih ima i drugih poteškoća, ali mora biti svakom očevito da alfabetsko uređenje nije nikako na ruku, te ne treba o njemu dalje govoriti.

Zbog česa g. Skarpa je uvidio „da je potrebno neko sustavno razdijeljenje; da treba tako urediti poslovice, nek dodju u jedan odio one, koje se tiču vjere, u drugi, koje govore o poljodjelstvu i poljskom gospodarstvu, u treći odio one, koje govore o pravu i sili i t. d. (Predg. str. I-1).

Ovakova se razdioba puno odkljuje nad svim ostalim, pače ona je, po našem skromnom mišljenju, najbolja, te je i najljepši ures ove najnovije zbirke. „Radnja, ovakove vrsti — veli g. sabiratelj — preredka je i kod prosvjetljenijih i većih naroda nego je naš: pa nije čudo, što je dosle nismo imali u našoj književnosti“ (Predg. str. XIV).

Doduše priznati valja, da je u takovom sustavnom razdijeljenju vlt. sabiratelj morao naići

Prelazi se na glasovanje, da se predje na drugo čitanje.

Srzentić traži poimenično glasovanje. Prima se drugo čitanje sa 26 protu 3 glasa.

U drugom čitanju pri glasovanju dodje do male prepirke između predsjednika i Srzentića, koji je i tu htio poimenično glasovanje; predlog pada.

6. Prvo čitanje predloga zastupnika Dra. Dulibića o polaganju iznosa izvučenih založnica kod kojega novčanoga zavoda za korist, račun i rizik odnošaja posjednika.

Dr. Dulibić, predlaže, uzima riječ: Kako je poznato, u svrhu amortizacije bi svake godine izvučeno na ždrieb stanoviti broj obveznica zem. zajmova i založnica vjersijskog zavoda. Posjednik takovih ima pravo da izvučene obveznice prikaže blagajni i da dobije izplaćen cijeli nominalni iznos. Iza vučenja blagajna ne izplaćuje više kamata na tu obveznicu niti je dužna to učiniti.

Sada se često događaj, do posjednik tih vrijednostnih papira ne prikaže tu obveznicu za izplatu, iza kako je ona bila izvučena, i to tek onda kada iscrpi cijeli arak kupona. Radi toga on ne dobije cijelu nominalnu vrijednost, nego mu se odbiju kamate, što ih vlastini obveznice pobire od dana vučenja unapred od kupona. Tako se često događaj, da posjednik naših pokr. obveznica izgubi dobar dio svog novca, dočim se zemlja nepravdom okorišćuje. Da se to ne dogodi u drugim pokrajinama zem. uprava položi taj iznos kod jednog novčanog Zavoda. I kad se kasnije sjeti posjednik, da je obveznica izvučena i da je kupone pobirao neovlašteno, pak kasnije donese obveznicu blagajni, da primi novce, onda ona odbija od glavnice ono, što je čovjek primio od kupona, ili daje onu kamatu koja je sazrela za onu glavnicu položenu kod koje novčanog zavoda. Tim sa postizava to, da prestaje ona nesigurnost posjednika zem. obveznice, i to, da se naše zem. obveznice više traže i nadju više kupaca.

Načelo pravednosti i korist zemlje traže, da se ovom današnjem stanju učini kraj, a za tim ide moj predlog.

Tommaseo je protivni predlogu. Predlog se bavi sa dvie vrsti vrijednostnih papira: obveznicama različitih naših zem. zajmova i založnicama vjersijskog zavoda. Ja ću se baviti s ovima, a Radić s prvima. Predlog je suvišan, a i protuzakonit. Jer zakon veli, (Dr. Dulibić: Nije zakon! Tommaseo: Svakako je pogodba) da će izvučene založnice biti izplaćene 6 mj. nakon izvučenja. To je zakon odobren po Nj. Velikanzu, a može se promieniti samo istim postupkom. Dajje govornik razlaže, da je predlog suvišan i pobija navode dra. Dulibića da bi današnje stanje stvari bilo štetno po posjednika.

Radić se izjavljuje protiv predlogu te ga kritizira u koliko se ovaj odnosi na obveznice raznih zem. zajmova.

Dr. Dulibić obširno replicira na izvod dra. Tommasea i Radića te ih uspješno pobija. Ono što su gospoda rekla u korist današnjeg stanja stvari predstavlja minimalnu dužnost vj. zavoda. Moj predlog ide za tim da zem. uprava kao negotiorum gestor ne upotrebljuje neznanje neman ili kakvu nezgodu posjednika ovih obveznica nego kad prodje stanoviti rek, pak kad zem. uprava vidi, da dočini posjednik nije dobio tu obveznicu ili založnicu treba da mu novac izplati. Pokr. uprava zna da inače posjednik štetuje, a ona to mora izpraviti. G. Radiću biti će poznato, da naše obveznice nalaze vrlo malo kupaca i to zato jer je kurz nizak. A naše bi obveznice mogle imati veći kurz nego državne, jer su sigurnije. Mi nemamo velikih zajmova, jer jedan iznosi 600.000 K, a drugi 1.000.000, a inače moramo svu silu oglašivati. Osta je pri svom predlogu.

6. Prvo čitanje predloga zastupnika dr. Krekića i dr., kojim podnose zakonsku osnovu, da se u pokrajinsko školsko vijeće imenuje kao član jedan zastupnik glavnog grada Zadra.

Dr. Krekić predlaže, da se uputi školskom odboru. Prima se.

3. Prvo čitanje predloga zastupnika dr. Bakotića i dr. o preinaci § 22 pokraj. zakona od 20. decembra 1871.

Dr. Bakotić obrazlaže svoj predlog i traži da učiteljima bude dozvoljeno baviti se poslima zemljoradničkih zadruga, ako to ne prejudicira dužnostima njihovog zvanja. Predlaže, da se predlog uputi školskom odboru. Prima se.

4. Prvo čitanje predloga zastupnika dr. Bakotića i dr. o ustrojenju građanske škole u Kninu.

Dr. Bakotić predlaže, da se uputi škol. odboru. Prima se.

5. Prvo čitanje predloga zastupnika Srzentića i dr., o preinaci pokr. zakona 24. prosinca 1895. (p. z. l. br. 6 god. 1906.), glede uređenja pravnih odnošaja učiteljstva kod javnih pučkih i građanskih škola u Dalmaciji.

Srzentić traži izjednačenje učitelja i učiteljica u svemu pa i u plaći. Iste nauke, iste dužnosti, isti rad i trud, ergo ista plaća. Njegov predlog ide za tim, da zem. odbor donese zak. osnovu, po kojoj će se znati razabirati koliko treba povisice sa strane zemlje.

Podizati nastavu izplaćuje se sa velikim kametama. No nek se ne reče, da je nastava doprinela otežavanju zemaljskih financija, to su i druge grane uprave učinile. No mi sami ne možemo sve. Vlada bi morala preko onih dosadašnjih 300.000 K, povećati svoj doprinos. Ali pošto znam, da bi ovaj moj predlog mogao zadati mnogo posla u ovim momentima i biti na smetnji zem. odboru, to ću ga ja popraviti i zatražiti da zem. odbor ovo pitanje prouči i da vrhu njega donese izvješće.

Radić se protivni radi razloga fin. naravi i predlaže, da se predlog odbije. Mi se ne možemo oslanjati na blagajničke pretiroke. Izjednačenje plaće učitelja iznašalo bi 70.000 K.

Srzentić se čudi ispiranju Radića. tim više, što njegov popravljivi predlog ide samo za tim, da se pitanje prouči. Radić je rekao, da bi za povećanje trebalo 70.000 K. Pa to nije mnogo obzirom na koristi, koje donosi uređena nastava. S toga nek zem. odbor samo proučava.

Milić: ah, što će se gubiti vremena.

Srzentić: To nije gubitak vremena! A evo, Božja vi vjera, ovo se pitanje ne će skiniti s dnevnog reda, dok se ne riješi.

Radić polemizira sa nekim brojkama Srzentića.

Srzentić iznaša brzopisno izvješće, koje o tom govori, te iz njega citira brojke te kliče: Ako laže koza, ne laže rog.

inačicama. Osim ovih ima i drugih poteškoća, ali mora biti svakom očevito da alfabetsko uređenje nije nikako na ruku, te ne treba o njemu dalje govoriti.

Zbog česa g. Skarpa je uvidio „da je potrebno neko sustavno razdijeljenje; da treba tako urediti poslovice, nek dodju u jedan odio one, koje se tiču vjere, u drugi, koje govore o poljodjelstvu i poljskom gospodarstvu, u treći odio one, koje govore o pravu i sili i t. d. (Predg. str. I-1).

Ovakova se razdioba puno odkljuje nad svim ostalim, pače ona je, po našem skromnom mišljenju, najbolja, te je i najljepši ures ove najnovije zbirke. „Radnja, ovakove vrsti — veli g. sabiratelj — preredka je i kod prosvjetljenijih i većih naroda nego je naš: pa nije čudo, što je dosle nismo imali u našoj književnosti“ (Predg. str. XIV).

Doduše priznati valja, da je u takovom sustavnom razdijeljenju vlt. sabiratelj morao naići

na mnoge i velike poteškoće. Ima poslovia, osobito metaforičnih i simboličnih, kojima je veoma teško podpunom sigurnošću u trag uči i kamo ih uvrstiti. No, kad se radi o broju od mnogo hiljada poslovia, koje je valjalo u vrste urediti i nanizati ih nekim logičkim sustavom, tada u ovakovom razpoređenju nastaje zbilja pravi intelektualni rad.

Iz one gromile nakupljenih poslovia dužnost ti je najprije probirati jednu po jednu, zatim svaku dobro proniknuti i svakog pogoditi smisao, a jedva tada pojedinoj odrediti mjesto u onoj vrsti, na koju se odnosi. Malo bi ovaj ovaj golemi trud prudio, ako ureditelj neima čist pomor o poslovi, da ju naime za prigodno razlučiti od rečenice, izraza, priče, proste prispođobnice te i poslovičnih rečenica. Tako isto ima poslovia, koje su metaforične i simbolične, radi kojih svjesti ureditelj nailazi na mnoge poteškoće. Svakako, kad se sav ovaj posao ima pred očima, mora se diviti onima, koji ga uzmu u ruke, jer ti doživlju u pamet ustrpljenje starih pustinja.

Tom maseo primjećuje, da što bi se zemlja imala brinuti za nemarnike.

Radić veli, da su se dosad uvijek bolje unovčavale naše obveznice, nego li državne.

Dr. Dulibić: Žao mi je čuti od dra. Tommasea, da šta bi se mi brinuli za nemarnike, naprotiv trebalo bi zaštititi interes pučanstva osobito neukih.

Dr. Zaffron također govori protiv predlogu. Pristupa se glasovanju te predlog pada.

7. i 8. točku dnevnog reda predsjednik diže, jer su važne naravi, a već je kasno.

9. Izvješće financ. odbora na predlog zastupnika dr. Dulibića glede oprosta 4 postot. pokrajinskog prireza za god. 1909.

Dr. Čingrija izvjestitelj fin. odbora predlaže da se predlog modificira tako, da se zem. odbor obrati na ministarstvo financije, da ubroji izvanredni ovaj prirez u ovogodišnji porez.

Dr. Dulibić ostaje pri svom predlogu.

Dr. Čingrija: Tu se radi o preinaci jednog zakona, koji je dobio sankciju s toga i promjena mora istim načinom da uzsliedi. Još jedan razlog je protiv predlogu, jer nije lepo da sabor jednom odobri, a kasnije opet odbije istu stvar.

Dr. Dulibić veli, da je on to sve predvideo u svom predlogu, da se za oprost prireza zatraži sankcija. Onda tek ima se tražiti od financijske vlasti, da odgodi sa utjerivanjem prireza. Ako se to može postići po vašem predlogu može i po mome.

Radić podupire predlog fin. odbora iz financijskih razloga, jer vanredni prirez iznosi preko 64.000.

Pri glasovanju pada predlog dr. Dulibića, a prima se onaj fin. odbora.

Predsjednik zaključuje sjednicu. Čita dnevni red dojučeršnje sjednice u kojemu se nalazi i točka o ovjerovljenju izbora zastupnika Makarske Ribičica.

Dr. Dulibić traži, da se ova točka digne s dnevnog reda, jer zastupnici nisu dobili Štampani izvještaj dan prije, kako to poslovnik naredjuje.

Predsjednik: Pa ovo je dan prije.

Dr. Dulibić: Sada su već dva sata, a po ovom načinu mogli biste nam na večer izvješaj poslati. To je protiv poslovniku. Protiv toma ja prosvjedujem. Želim da se konstatira, da se prosvjedujem.

Predsjednik: Nema prosvjeda, jer je sjednica zaključena.

Dr. Dulibić ponovno prosvjeduje. Ne ćemo se ovako igrati! (Izlazi).

Naša politika.

Spljet 26/1.

Motto: Rubce svi vanka Srdi „Mojanaka“ ...

Nevrstenicus.

Ne može se poreći, kad bi se i htjelo, da je Spljet naravno centrum Dalmacije. Geografski položaj ovlašćuje ga, da aspirira na prvenstvo i na kulturnom i ekonomskom polju među ostalim gradovima naše pokrajine Nuždna je posljedica toga, da i u političkom pogledu Spljet vodi neku glavnu riječ. Ali i prama tome sledi, da čitava Dalmacija ima i prava i dužnosti politički rad Spljeta podržati oštroj kritici javnog mnjenja, baš s razloga što se politika Spljeta, pa i ona u najužem lokalnom značenju, najvećma u oboj politici pokrajine odrazuje. Tko hoće da vodi glavnu riječ, dužan je da trpi kritiku svih onih, kojima se nameće vodićem. Opravdana je dakle s toga gledišta kritika, koju diže „provincijalno“ — da se tim izrazom poslužim — novinstvo protiv svog „glavnog“ — da polaskam spljetskim političarima! — gradu.

S ovoga gledišta promatrajuć stvar — u prvom redu sa pretenzija samih spljetskih „pr-

vaka“, a u drugom sa faktičkih činjenica — spljetska je politika u obće naša, politika čitave pokrajine. Nepobitna je činjenica, da je centrum vladajuće vladine, centrum jedne opozicionalne demokratske stranke, do par godina natrag donekle centrum i naše pravaške stranke, a u svoje doba i stare narodne, kao i talijanaške stranke, dok je bila u svom cvatu.

Činjenica, da je Spljet bio centrom našeg političkog života urodila je zlim plodom po naš narodni razvoj i našu pokrajinsku politiku. Spljet je i u politici čisti tip starog venecijanskog grada, u kom su klake i koterije sve. Kličaštvo prešlo je iz gradske spljetske politike u obću našu pokrajinsku politiku i svojom „splicanistikom“ sve okužilo. Ili se Spljet mora klierstva, svoje „splicanistike“ otresti ili on neće biti kadar da u našem javnom životu vodi onu riječ, koja je dosad vodila i kojn bi po svojim tradicijama i položaju morao voditi! Pokrajina ne može dozvoljavati, da „od glave čitava riba zamrirdi“ ...

Karakteristika je naše pokrajinske politike kličaštva i lokalni kampanilizam. Istina, to nam je dar ostavljen od metačko-talijanske „kulture“, ali duh „klierski“, koji je Spljet čisto upio, u mnogom je posljedica toga, što ovakav Spljet u našoj politici ovoliku riječ vodi.

Da pokrajina to uvidja, dokazom je, što se „buni“. Eto, prvi talijanski, pak pravaši, pak i „dubrovčani“ nisu više mogli, da obću politiku ravnaju prama interesu klaka u Spljetu.

Što govorimo dakle, govorimo samo u interesu Spljeta ...

Stara talijanaška „stranka“ u Spljetu, još pod Bajantomom, bila je prototip klake, koju obori Bulatova klaka. Neću poreći, da Bulat et. comp. nisu nam i ovamo u prvom početku — osobito dok je pok. Pavlinović vodio glavnu riječ u Dalmaciji — nešto i uradili, ali u glavnom je pod Bajantomom značio prevlast druge klake ... pod drugom „farbom“.

Ostaci ostataka, koji i danas Spljetom dr. murgu, kupe se oko „Pučke banke“. Stari Murgu je već pošlo u „politički mir“, ali izgleda, kao da Nevrstenicus-Mihaljević nastoji zasjesti na njegovo mjesto, kad je nakon uzaludne borbe konstatirao, da se njegove pjesničke striele odbijaju o tvrde kože akcionera „Pučke banke“.

Sad su duševni otci i „vožde“ klake: ex-zastupnik dr. Grgić, koji se odrekao svih časti, osim one ravnatelja „Dalmatie“, su 5000 K plaće. Zastupnik in spe Milan Mangier, očečv nasljednik, koji se još nije odlučio ... li Francuz ili Talijan i c. k. poglavar Madiraza. Vuletić je odsjev Madirazine zvijezde, koja kad se ugasi, Vuletić opet spada na običnog smrtnika; njim se ne ćemo baviti.

O slugama je suvišno i riječi kazati; udri gospodara, razbježati će se ovce ... Zar da čovjek gubi riječi o gospodinu odgovornom uredniku „N. J.“, kad je govor o ... gospodaru Spljeta? U ostalom to bi bilo i suviše, jer tim čovjekom bez časti i poštenja, bez ikakve izobrazbe, bez ikakve novinarske sposobnosti, neki se i prevče bave.

Čovjek, koji bi hotio da se opere „objeda“, da ion tobož onaj „kliersku“ politiku, dr. Trumbić, nesudjeni vodja svih Hrvata u Dalmaciji bavi se svak planovima, da klin klom ... klaku klakom izbije. Osoba dr. Trumbića daje najbolji „štof“ klierskoj politici, što baš njegovo uiizavanje saborskoj lčević-Vuković-evoj koteriji, koja ga mrzi i prezire, najbolje dokazuje. Ako je on sad u oporbi proti občinsko-narodnjačkoj klaki, to je zato, jer se ... interesi klaka koje.

O dr. Smodlakinoj stranci ne ćemo prerano konačni sud da izrečemo, da nas ne objede s ... prenatoglosti i strančarstva. I mi želimo pročišćenja u občinskoj spljetskoj politici —

g. Skarpe prama njihovim zbiricama, toliko u razredjenju, koliko u bogatstvu sakupljenih poslovia.

Sa ovim našim razlaganjem ne kanimo uz tvrditi, da su u najnovijoj zbirci sve poslovice nove ili nepoznate. Uč. nam pisac kaže, da se on poslužio spomenutim zbiricama ne samo, nego i radnjama Ljubiča, Jučica i onih, koji su svoje poslovice objelodanjivali u „Viencu“, „Slovincu“ i u „Dalmatinskoj Zori“. No najvećma se on poslužio rukopisom popa Mihe Granića, koga spominje osobitim štovanjem i zahvalnošću.

U ovakovim radnjama to je jedini način, koji se mora držati i kojim se može usavršavati djelo o poslovičama. Sabiratelj pako, koji će se u budućnosti baviti ovim narodnim biserjem, biti će zahvalni g. Skarpi, da im je svojom bogatom zbirkom olakotio posao. Ipak treba napomenuti, da je on dodao „veliki broj“ poslovia, koje je iz usta samoga puka čuo; a „ovih je ponajviše“, kako je u ostalom i razumljivo.

(Nastavak sledi).

prem osobu dr. Mihaljevića smatramo „inter malos“ najpodesnijom za ono mjesto, na kojem je — ali nam silno u obće red nove stranke ... zaudara. Ne kao „strančarima“, pristašama jedne stranke, već kao neodvisnim motricijama, koji se radujemo poštenim strankama, jer one znače svadjanje narodnih sila u narodni tok; koji se veselimo poštenoj borbi, jer samo u borbi, u oštroj i energičnoj borbi, može naša stranka doći do ostvarenja svih svojih konačnih ideala. S toga gledišta mi promatramo razvoj prilika u Spljetu, a radujemo se, da se sa istog gledišta, lojalno, naša otvorena i iskrena rječ slobodno najoštrij kritici podvrgava.

Junius.

Političke vesti.

Kluen pred parlamentom. U ponedjeljak predstavio se Kluen-Hedervary sa svojim ministrićima zastupničkoj magnatskoj kući. U jednoj i drugoj bio je primljen velikom bukom. Još prije nego je Kluen pročitao svoj programni govor, Justh je predložio glas nepovjerenja. Kluen je rekao, da je njegova zadaća riješiti krizu, a ne podje li mu to za rukom, da kani razpustiti parlament i raspisom novih izbora stvoriti takav parlamentarni položaj, koji će biti u stanju osigurati ustavno djelovanje. Glede izborne reforme kazao je, da vlada stoji na stanovitu sveobuhvatnog izbornog prava izpustiv pri tom Andrassyev pluralni sustav. Poblizijih izvaja nije dao. O hrvatskom pitanju kazao je, da će nastojati, da se to pitanje riješi po pravdom. (?) U parlamentu se na 25. o. mj. nastavila razprava o Justhovu predlogu, da se Kluenu podade glas nepovjerenja. Bivši ministar Andrassy dokazivao je, da ovaj glas nepovjerenja nema nikakove svrhe, dočim je glavno indemitet i izborna reforma.

Rekonstrukcija Bienenrotha kabineta. „Zeit“ donosa sljedeću vijest: Da se udovici Jeljana Jugoslavena, doći će na mjesto ministra trgovine dr. Ritta predsjednik tržanske lučke oblasti dvorski savjetnik Delles (!)

D polakšici pri nabavi gospodarskih potrebitina.

Dosta je već Krkom proteklo vode od onog vremena, odkad se ono zasnova u Šibeniku „Kotarska Gospodarska Zadruga“, ustanova, kojoj je bila najplemenitija svrha da pomogne tečaju tvorom i zborom u očajničkoj borbi za njegovo materijalno bivstvovanje.

Poroci se nada da je „Kotarska Gospodarska Zadruga“ u Šibeniku prvih godina svoje obstanka zaista bila na svome mjestu, te je ono par godina dosta toga uradila za težačku krku, ali dospjevši zatim uprava žalbože u skroz nepatriotične i sebične ruke, spala je usljed huncuškog poštovanja stanovitih ljudi nepoštene bage ova jedina težačka ruci namijenjena ustanova na tanke grane, jer bezdušni prorajali u kratko vrijeme zadržuju imovinu, te još k tome ostaviše u naslijeđstvo sljedećoj upravi grdu svotu duga. Nije nikakovo čudo, ako su radi ovakvog bezdušnog postupka odbijeli skoro svi članovi, tako da je krupka cilio vrijeme od tri godine ostala na okupu samo uprava, a i ta bi se bila kojekuda razpršila, da nije bila po sriedi prodaja demanjalnih zemalja, kojom su se nekako okrpale i tancije zadruge.

Trebalo je od god. 1907. pa do danas dosta truda uložiti, dok se je opet osvjeliho „Kotarsku Gospodarsku Zadrugu“, te je izdigo na onu visoravan, na kojoj se sada nalazi. Možemo s punim pravom reći i ponositi se, da je „Gospodarska Zadruga“ kroz razmjerno kratko doba počela opet da funkcioniše i da će po znacima, koji ne varaju, do skoro popeti se na onu visinu, do koje treba i mora da se uzvine ova ponajkorisnija ustanova za poljodjelce ovoga kotara.

Jamstvom da će uskrsnula Šibenska „Gospodarska Zadruga“ dovinuti se do dostojne visine, postojani nam je i svrsi shodni rad ljudi, koji ovom Zadrugom upravljaju, što se vidi po sve to većem zanimanju i upisivanju sve većeg broja članova.

Ovom prigodom treba spomenuti još da je i Poljodjeljsko Vieće zamjernom pripravnošću počelo moralno podupirati kotarske gospodarske zadruge, te će i ovim hvalovrednim postupkom ojačati ove za poljodjelstvo toli važne ustanove.

Po zaključku što ga je zemaljsko gospodarsko vieće u sjednici držanoj dne 11. siječnja t. g. prihvatilo, a koji zaključak je oglašen u prvom broju od 17. siječnja t. mj. „Gospodarskog Vjestnika“, isto gospodarsko vieće priznaje, da su kotarske gospodarske zadruge jedini zakoniti predstavnici poljodjeljske ruke, (svaka u svojem kotaru), te da će poljodjelci kojima je do toga da zatraže kakovu državnu pripomoćne ili popust na cieni za gospodarske potrebitine jedino onda postignuti što žele, ako

svoje molbe prikažu preko svojih kotarskih gospodarskih Zadruga.

Suviše je u istoj sjednici poprimljen zaključak da će se pri dijeljenju državnih podpora ili pri popustu kod cieni za gospodarske potrebitine uzeti u obzir samo o molbe članova kotarskih gospodarskih zadruga.

Prama prije spomenutom zaključku zemaljskog gospodarskog vieća u Zadru dakle molbe ne članova ne će biti uvažene s toga vruće preporučamo poljodjelcima u gradu i varošu i po selima cijelog Šibenskog kotara, da te kasne upisati se u članove „Kotarske Gospodarske Zadruge“.

Kako čujemo, uprava „Kotarske Gospodarske Zadruge“ u Šibeniku već je raspisala koleorednicu svim uglednim občinskim upravama u kotaru Šibenskom, s molbom da o zaključku zemaljskog gospodarskog vieća obavijeste svoje občinare.

Članarina ne zapada nego samo 2 K godišnje, te je obzirom na veliku pogodnost, koju članovi kotarske gospodarske Zadruge uživaju tako malena, da ju lako i najsiromašniji poljodjelac može pregoriti.

Ovom zgodom upozorujemo i one, koji su prikazali bud kakovu molbu preko gospodarske Zadruge, a nisu članovi kotarske zadruge, da molbe preinače i da se upišu kao članovi, žele li da im molbe budu uvažene.

Mi smo našu reku, a sada je do poljodjelca da uvažuje naše riječi, što ih dobrom namjerom i željom da koristimo poljodjelci ruci nahrismo. Tko sebi i svojim dobra želi, neka primi k srcu ove redke.

Žitomir.

Dopisi.

Split.

Prekjučer, 22 t. mj. Split je doživio što nije smio do doživje. Vodila se je naime pravnica između upravitelja Jelčića i njegovih bivših učenika, a sadašnjih pripravnika za vojnički tečaj. Kako je do toga došlo, za koji razlog i čijem inicijativom, ne ćemo da izpitujemo upravo radi samoga ravnatelja, a ne ćemo da pitamo niti zato, da li se ovo slaže sa časću i položajem jednog upravitelja — jer kad to ne će da uvide ni upravitelj ni njegovi nadležnici, — ne ćemo ih ni mi upućivati: svakako moramo upozoriti na razorno djelovanje onoga postupka po stegu i po sam napadak škole, što će sve to biti svakom jasno, kad pomisli da su sve ove razlike na sudu vodjene redovito za školskog vremena i da su na istima zaposleni osim upravitelja i po nekoi učitelji. Mora se naime znati, da upravitelj citira kao svjedoke i svoje učitelje, a da li je to uputno, čovječje, pedagoški i moralno, prokusurili će svatko tko pozna čud i uzgoj ovoga upravitelja. Da li pak mogu prosuditi ovo i oni, koji ga drže, štite i brane, ne ćemo da izražujemo.

Ipak — do skoro više.

Makarska, 26. siječnja.

Velika garbinada. — Stara se obala u more strovalila. Kako je bilo predviđeti i kako je više puta u našim listovima javljeno, i kako je lučki odaslanik blagopok. Maredšić još nazad tri godine javno bio prorekao, da će prvom garbinadom naša od više godina jako razklimana i razrovana obala u more strovaliti, tako se i dogodilo. Koliko pokojnik, toliko i druga dva njegova nasljednika g. Carić i sadašnji g. Boschi, izvjestili su stariju pomorsku vlast od neobhodne nužde skorajšnjeg uređenja naše obale, za što je i naša občina višekratno podigla svoj glas i molbu, ali žalbože utaman, t. j. da se obala uredi i da je prolazak na istoj pogibelj, pače, da će narediti, da se zabrani po istoj obilaziti. Na sve te tužbe i vapaje vlada je ostala gluha i niema; zadovoljavala se je uzaludnim i bezkorisnim troškom namješćanj borovnih kolaca, kao da će tobož oni održavati obalu da u more ne propadne, ali bila je sve uzaludna i smješna rabota, kako reko u predzadnjem broju Vašeg cieni. lista. Jučer oko 4 sata posle podne, izbi esni poslie južine strašni lebić, biesni i pomamni valovi velikom žestinom navaljivahu na obalu. Sva obala je u moru a valovi dopiraju do 2. i 3. kata kuće Vukovića kod mosta; tako je pljusak valova dopirao do unutarnjosti kuće tako da g. stanari sudac Gelineo i ljekar Barbieri silno uplašeni, namjeravahu, ako sledi nevieme, izbjegniti iz kuće. Gosp. lučki odaslanik Boschi, uplašen on kao i njegova obitelj, pošto je slab temelj zgradi uredo, svi izdjoše i podjoše u bližnju prijateljsku kuću namjerom, da u istoj prenoče, ali pošto se poslie

pol sata vrijeme po nešto utišalo, povratit se u stan. U desetak časaka, kad je more uzavrlu, sva može se reći, naša stara obala u jedan čas u nj se strovali velikim štopotom, s njome tri kamenta stupca i dva gvozdjena občinska stupca na kojima bijahu fenerji namješćeni. — Sve je u more propalo. Od obale, što nije more progutalo, tako je oslabljena i razklimana, da prvim garbinom i ona sva će u more. I tako je naša krasna obala silno iznakažena i bog zna koliko će vremena proći, da bude sustavno napravljena. Dva glavna gradska kanala, kako se kamenje i zemlja u more nasula, obstruirani su, te nemože nečistoća u more, što je javnom zdravlju jako škodljivo i pomorska vlada morala bi se u malo starati, da glibuču i ronilo amo pošalje, da luku pročisti. Naša občina je umah jučer nakon strašna prizora brzojavila zemaljskom odboru, da stvar javi namješćništvu i pomorskoj vladi u Trstu za bezodvlačna providjenja i da od sebe odklanja svaku odgovornost za prouzrokovani veliku štetu, jer ona višekratno pomorskoj vlasti utaman sve do sada javila užasno stanje ove obale, da prieti pogibelj občinstvu i da će ju dati zagraditi itd., Ali to bijaše glas u pustini — i eto do česa se je došlo! I čast. zastupniku dr. Dulibiću brzojavno se obratila, moleći ga, da učini upit u saboru. Prouzrokovana šteta se računa do blizu 100.000 K. a su manje od polovine da se na vrijeme radilo, mogla se obala liepo napraviti.

Naš bivši pravaški, a sad vladini zastupnik nazad 3 ili 4 godine bijaše zamoljen i upozoren o hrdjavom stanju stare obale i to prije otvora našeg sabora, da u istom, toli za istu, kao za primorski put interpolaciju vladi učini, jer stvari su za nas veoma nužde. Imao je srea odgovoriti, da u saboru neće o tom govoriti. Nečuveno! Ipak se doista dogodilo, da ni u tom zasjedanju kao ni u sljedećem nije usta otvorio za javne interese.

Stari pravaš.

Iz grada i okolice.

Odlasanstvo našeg Hrv. Sokola bit će prisutno večeras na društvenim plesovima „Hrvatskog Sokola“ u Kaštelima (Novom kod Trojara), „Hrvatskog Sokola“ u Drnišu. Oba ova bratska društva bijahu liepo zastupana na velikom plesu našeg Sokola prošle subote, pa sad braća odavle odoše da braći vrste milo za drago.

Ples naših dobrovolj. Vatrogasaca dne 3. veljače uspjeli će, sudeć po pripremanu, upravo krasno. Dnoznajemo da su već sa kazališne lože razpućane. Zanimanje je veliko. A i pravo je, kad se radi o plesu ovako plemenite ustanove, koja se k tome u zadnje doba upravo pomladila i liepo uredila.

Ples „Hrvatske Čitaonice“ u Šibeniku bit će dne 5. veljače u društvenim prostorijama. Početak u 8 i pol sati na večer. Dne 8. veljače „Hrv. Čitaonica“ i „Hrvatski Sokol“ skupno priredjuju domaći društveni ples.

Porota u Šibeniku počimlje dne 28. veljače o. g. a ne, kako smo nekidan po „Smotri“ javili, na 28. siječnja.

„Biserje hrvatskog narodnog jezika“. Upozorujemo naše čitaoce na krasnu radnju, koja pod ovim naslovom izlazi u našem listu, osobito na poglavja u posljednjem i današnjem broju, koja d-kazuju najbolje s kolikim je marom i stručnom spremom vrli pisac obradio svoj predmet. Študija će se po svojoj prilici posebno odštampati, a to i zaslužuje, jer je ona zbilja znamenit prilog za upoznavanje vrijednosti nar. poslovsica s osobitim obzirom na najnoviju zbirku istih od gosp. V. Skarpe, koju još jednom topto preporučujemo.

Šibenik kao ratna luka. „Smotra“ donosi da vijest, koju je jedan američki list pronio, da se namjerava podignuti jedna nova ratna luka austrijske-ugarske mornarice u Šibeniku, ne odgovara u tome obliku činjenicama. Središnji položaj Šibenika u bogato razgranatome proležju obale prikazuje doduše ova tačku zgodnom, da se upotrebi kao privremena baza flote, pa bi se stoga za budućnost ona mogla da uzme u obzir kao u prilikama upotrebljivo, obezbjedeno sjedište flote. No stalno ne misli se na to, da se u naprave potrebiti dokovi, čak ni za jednu pomoćnu ratnu luku, niti radionice ni arsenalne spreme, a tako ni utvrđenja, koja bi poslie toga bila prieko nužna radi obezbjedjenja svega toga. Spomenuta vijest bit će otuda potekla, što će naskoro imati u Šibeniku svoje sjedište jedan plovi doč i jedna ladna matica za radionice. Sva radnja, koja se namjerava zavesti u Šibeniku, svodi se na ove skromne mjere.

Vjenčanje. Danas po podne vjenčao se Mate Prgin iz Primoštena trg. pom. u Šibeniku s milovidnom gospođicom Jelicom Kronja, kćerkom našeg prijatelja i sumišljenika Jerkana Kronje. Naša najsrdačnija čestitanja!

Poklonili su javnoj dobrotvornosti u Šibeniku krk godinu 1909. da počasti uspomenu pok. Luke Drinkovića, g. Oscar cav. Marcocchia K 2; da počasti uspomenu pok. Ezia Nicoletti, obitelj Brone K 5; Vincenco Inchiostri e figli K 4; da počasti uspomenu pok. Domenica Comici, Teresina ud. Sigoreo K 2; da počaste uspo-

menu pok. Gianine Sponza, Roko Giadoron, kruna 2; — da počaste uspomenu pokojnog Ante Inchiostri, Oscar cav. Marcocchia K 5; Marja Belamarić K 2; Draginja Orada K 6; Rocco Giadoron K 4; Petar Czarar K 2; Emilia ud. Inchiostri K 100; da počasti uspomenu pok. Klementine Ivanice Sigoreo, Ivan Brone K 2; Giovanni Matiazzi i obitelj K 4; obitelj Comici K 2; obitelj Zafranović K 3; da počasti uspomenu pokojne Zenobie udovice Cavani, Giacomina Dundij K 2; da dočasti uspomenu pokoj. Fausta Dodig, Katerina udova Sigoreo pokoj. Fortunata K 1; da počasti uspomenu pok. Ivana Brone, Pavlina Eskerizza, K 2, Teresina ud. Sigoreo, K 2, Vincenco Inchiostri e figli, K 4, obitelj Vigni, 2 K; da počasti uspomenu p. Ante Gazzari, Oscar cav. Marcocchia, K 4; da počasti uspomenu p. Ivana Brone, Luigja ud. de Feuzi, K 2; da počasti uspomenu pok. Luigje ud. Katschig, obitelj Roka Giadoron, K 10; da počasti uspomenu pok. Olge Usmani, obitelj Brone, K 5; da počaste uspomenu pok. Frane Chibova, obitelj Brone K 5, Vincenco Inchiostri e figli, K 4, obitelj Bude, K 3, Gjuro [Matavulj], K 2; da počasti uspomenu pok. Angeline ud. Sigoreo, obitelj Brone, K 4; da počasti uspomenu pok. Emilije Knežević, Roko Giadoron i suprug, K 4; da počasti uspomenu pok. Alberta Ismaeli, činovnici poštarskog i brzojavnog ureda u Šibeniku, K 20; da počaste uspomenu pok. Karla Evassgjeliste, Ivan Brone, K 2, Giuseppe Kirigin, K 2; da počasti uspomenu pok. Nikole Ferrari, Roko Giadoron, K 2; da počaste uspomenu p. Iginija Sigoreo, obitelj Brone, K 2, Teresina ud. Sigoreo, K 2, obitelj David, K 3; da počasti uspomenu pok. Ezia Nicoletti, kanonik Vinko Kradjole K 10; da počasti uspomenu pok. Ante Inchiostri, Joso Dulibić, K 4; da počasti uspomenu Klementine ud. Sigoreo, Paško Staničić, K 2. — Povjerenstvo nahodi da se svima najliepše zahvali.

„Ubožkom Domu“ darovaše: čast. gdja. Marica ud. Tomić iz Knina K 16, a g. N. N. m. paš. oca Melodina Mirić K 24. — Uprava „Ub. Doma“ velikodušno darovateljama najsrdačnije zahvaljuje.

Odkrili se podpuono. Frank i njegovi desni druž bacili već sasvim obraz pod noge. Njihov list „Hrv. Pravo“ ovih dana otvoreno priznalo, da je Dr. Vladimir Frank pošao Kluenu, da kod ovoga poradi u prilog Raucha, a protiv uzpostave ustavnog života u Hrvatskoj. Ovakova sramotna rabota frankovačke klike u „Hrv. Pravu“ se označuje kao navještija dužnost Frankove stranke. — I takovi ošj usudjuju se zvati pravašima!! — Pfui!

Pokrajinske vesti.

Novi predplatnici organa c. k. poglavarstva u Spljetu i knjaževske vlade na Cetinju. C. k. poglavarstvo u Spljetu poslalo je svog agenta g. S. na Cetinje pod izlikom, da će odprati nekoga u Dubrovnik, gdje je uspjelo mu dobiti ove nove predplatnike: Oblastna uprava u Baru, oblastni sud u Nikšiću, pogrančni komisarijat u Ocinju, oblastna uprava u Podgorici i u Kolašinu, pogrančni komisarijat u Andrijevici, upraviteljstvo gimnazije u Podgorici itd. Pametan je ovaj korak c. k. poglavarstva i akcionera poznate banke, jer će im tako proračun za organ biti dobrohotnošću savezne knjaževske vlade malko olakšan. U ostalom njihov organ iza Spljeta ima najviše predplatnika na Cetinju. Želimog. M. M. orden reda Danilova.

Crnogorac.

Pokrajinski savez za promicanje prometa stranaca u Dalmaciji. Dne 20. o. mj. na 6 sati pos. podne bila je u namješćništvenoj dvorani sjednica uprave toga saveza pod predsjedavanjem predsjednika g. namješćnika Nardelli. Bijahu prisutni sljedeći članovi odbora: predsjednik dr. Ivčević i dr. Ziljotto, vladin savjetnik mons. don Frane Bulić, namj. savjetnik Golf, obč. načelnici dr. Ivo Krstelj i Radimiri, prisjednik zem. odbora dr. Machiedo, dr. Rudolf Sardelli, paroh Urukalo, upravitelj inžinir Nikolić, minist. konzulent Gessmann. — Gosp. predsjednik pozdravljajući prisutne članove te javlja, da je c. k. ministarstvo javnih radnja odpisom 22. prosinca 1909 br. 1455 XXIII. najtoplije pozdravilo konstituisanje saveza, želeć mu najbolji uspjeh. Sličan pozdrav stigao je od centralne konferencije austrijskih saveza za promet stranaca i sa strane pokrajinskog saveza za promet stranaca u Opatici (premi minist. konzulenta Gessmanna). Član odbora savjetnik Golf priobćuje prispjele spiske koji bivaju riješeni. Zaključeno je, da se ustanovi mjesto saveznog tajnika, kome se određuje kao početna plaća mjesečnih 300 K, koja se prema nastojanju i uspjehu može povećati uz dnevnice za svaki dan putovanja pripadajuće 8. razredu čina drž. činovnika. Suviše bi zaključeno, da savez učestvuje na odjeđu za promet stranaca pri prvij internacionalnoj lovačkoj izložbi, koja će se otvoriti mjeseca siječnja u Beču.

Lizin dobnik.

Italijanski od A. Fogazzara. Prevao D. Marko Vezlić.

Godine, mi je 1877. glasovita obitelj Vicarelli iz Bataglie, koja se sa snažna imuštva zbog razpikunih troškova i slabe uprave bila skotrljala, do na prosuće, dugovala svojih 30.000 lira. Dvije godine ni pare dobitka da sam ukleso. Iđekao sam, kumio i nutkovaio; najstrag — se stuknute me moje tanke imućvene prilike. — priklonim sudu, i izposlujem sekvestar. Bataglia je dobro podalje od moga običajnog obitavališta, a ja čudestvo zaposlen, te bi mi red za dojedno ugovaranje sa braćom Vicarelli i u napogled obira rubača u svakoj se predati u ruke svoga vrsnog odvjetnika iz Monselice, kome sam saobćivao i sve spise, što bi mi prispjeli o ovoj glatnoj roboti. Na svu žalost nisam mogao na nj naviti i dosadne posjete, kojima me na prigode obasipao neki stari gospodin iz Padove, koji se predstavi „doktor Molesin“ i jednako šalje jezerna pisma sa za podpisom: Angelo D. Molesin consultante legale.

Ovaj me Molesin svjedjerno saliećavao obavjestima, predlozima i savjetima, sad u ime Vicarellijevih, sad u ime ostalih njihovih vjerovnika, pa u ime rubača i iznovice u svoje, kô, bi reći, Bože moj, ponešen to za moje interese i zbog viteške naklonosti prema pravici i istini. U zblijlosti on nije imao nikakva upravnog, osobnog interesa u razpravi, oko koje se zavrtio kao savjetnik neke stare piljarice u Padovi, kojoj su Vicarelli dugovali.

U mene nije nigdar zapitao para, nu saznao sam, kako su se Vicarelli dva ili jedanput žaljkovali na trošak, u koji su ugrljali zbog uputa, putovanja i pisma doktora Molesina. Bi reći, da se sa rubačem bio zavadio. Prikazao mi ga je kao prepredenoga lopova, a podučeca mi je opisao svojom jezivom razvučenošću, u koju bi slio arke i arke uredovne i neslane proze, sve to pogreškama posijano. Ovaj opet drugi, nije ni on okasnio o svojoj mi uru opisati odvjetnika Molesina skalupljenim krvopijom. Što je do mene, moje je bilo osvjedočenje, da su oba poštenične smieseni od iste muke. Žutljikavi je doktor Angelo bio brašen, ali po svaki način slabo izpečen, pa i neka umiesen prije to kojih 50 godina.

Bio je ćelav; prirediki amo tako brčić iz vedrih neopranih ušiju; po mrvšavinu i tannim obrazima i u upalim očima izražaj žudnje mrzovolje; ruke zagarene i koštunjave. Na njemu uvijek isti gornji haljetak kestenjave boje, ista oko vrata žuto-crvena marama, isti sinjavi benevreci, a tko ti brani, da jednu k drugoj pričakješ, nije li na njemu svjedrice i ista košulja! Upljusniti poštovani, ali i nagrdni kip poštenog profesora cjeplidake; neprijatelj mladosti, ljubavi, smieha, svjetlosti i vode. Niti je bio, uslužnih manira; posmjeh i uljudnost s njime se nisu parili; opazalo se kadikad, da mu je mučno u svojoj pisarni skinuti klobuk s glave. Zabrzan svojim znanjem, je li mu se kada proračilo mrvom me svjeta podariti, napiretaje se nekim samosvjestnim naglaskom časti prama samome sebi, a samilordija prama meni. Bilo što bilo — sigurno ime „Molesin“, što venecijanski zvuči nježan, nije skladalo sa runjom doktora Angjela. Uza sve to, služila je s razlogom ona moga sluga, kad ga je, promjeniv neodušive njegove posjete, prozvaio „doktor takajica“. Kraj sve svoje osorljivosti, svakako je posjedovao tu okretnost, da se umio uza ćeljade prišabaniti. Da ne spomenemo koštenovih čičaka, nalazi se to po travi hrapavog suhorka, po gorskim strništima i glotna i neberičetna voća, pa se po isti način priliepi uz odjeću. Po taj se način i u ovome poslu provro i dopro do te, da se uza docigloga priliepio: i uza vjerovnike i uza dužnike. Očito je bilo, da njegovo službeno svrdlanje ne teži niza čim, već kako bi razvuкао stvar, kako će još Molesinu ostati dokada prošetati se od Padove do Monselice, pa do moga boravišta, s Petrom se i s Pavlom rođiti, te sukati svoja strahotna pisma s ošlestarenim onim i tucnim slovima, koja, netom sam ih nazrio, želudac su mi pričela gnjaviti.

Moj vrsni odvjetnik iz Monselice, obružav se mužki protiv Molesinovih smigavica, posao je k toj dogno, da je okružni sud protiv braće Vicarelli odredio na 10. listopada 1877. javnu dražbu založenih dobara. Pri svrši mjeseca rujna eto ti jednog od običajnih obvoja narančine boje, evo ti grstljivih slova prijatelja Molesina. U trima se stranicama jada na moga zapr. žitog odvjetnika, u drugim trima zaklinja mene, da odgodim dražbu do 10. studenoga, jer će se dotle, sve su prilike, stvari na prijateljsku urediti. Sad mi glagoljavi čoko razpreo u šest stranica tumačiti, kako braća Vicarelli nastoje oko 18000 lira zajma kod pučke banke u Trevizu i o prodaji jedne kuće gospodinu Zonca, trgovcu crva u Padovi izpred „Codalunga“. Uspiju li pregovori, koji su njemu, Molesinu, povjereni, moj će dug biti s mjesta podmiren, glavnicu, dobiti i trošci. Pismo pripošaljem svome odvjetniku, koji mi svjetova, da se propitaj kod pučke banke i gospodina Zonca. Nakanim se, da ću glavom poći i u Treviz i u Padove.

U štovanoga se Molesina nisam pouzdavao, ali, do onoga dana nisam opet mogao zamisliti, da je smjel huncut, kako ću ga ovom prigodom upoznati. Pri pučkoj banci u Trevizu da su kad čudi i spomenuti ni njega ni Vicarellijeve; a izpred „Porta Codalunga“ kao ni u kojoj drugoj ulici paduanskoga zagrada, niubah da je bilo tvrdke Zonca.

(Nastavit će se)

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavaatelj i odgovorni urednik Josip Drezgac.

Preporučivamo tumača

hrvatskog, italijanskog, njemačkog i česovog jezika za prevode, podučavanja i dopisivanje. Naslov u tiskari. (Varoš, kuća Antunovac, II. pod.) 1-6

PREDUJAM daje za c. k. državne činovnike, činovnike poglavarsva, profesore, respicijente, finaneje, kancelarijske pomoćnike, učitelje, častnike (počasnici) od kapetana i razreda napried) te umirovljenika u obće uz predilježbe plaće bez jamstva za vrijeme od 10 do 30 godina uz 1/2, 1/3, ukamćenja tvrdka

H. WOSAHLO
bankovna poslovica.
Prag, Königl. Weinberge 236.

Sposobna osoba podučavala bi uz umjerene cijene djake c. k. realke.
Adresa kod uredništva lista. 5-6

Prva parna tvornica za bojadisanje, pranje i kemičko čišćenje odjela na suho

M. DOMIĆA
Split, br. 355.

Primaju se odjela za kemičko čišćenje kao: obična, uredna, za šetnju, kazalište i plesove. Osim toga zastore, prostirače, rukavice od kose lina, razumije se sve u cijelini čisti se sa strojem „UNIVERSAL“.

Isto tako parno bojadisanje gore navedenih predmeta.
Preporuča se svakome ovo zgodno i korisno poduzeće.

Za Šibenik prima i prodaje:
JULIO RAGANZINI
171X.
Glavna ulica.

Hrvati i Hrvatice!
Pomozite Družbu
Sv. Ćirila i Metoda

Radničke knjižice

Nevaljan želudac ne može ništa podneti

i stanovita posljedica toga jest: pomanjkanje tela, bol želudca, nagon na bijuganje, slaba probava, glavobolja itd. Sjegurno pomoć protiv tome daju:

Kaiserovi
Pfeffermünz-Karameli.
Lječnički izpitano!
Oživljujuće sredstvo za probavu i jačanje želudca.
Omot 20 i 40 filira.
Na prodaju drži: 8-12
Carlo Ruggeri, Vinko Vucić drogerija u Šibeniku.

5500
vjerodostojno popraćene svjedočbe lječnika i privatnika dokazuju da

Kaiserovi
prsni karameli
(su tri jele)

Kašalj
nahladu, hunjavicu, katar i grčeviti kašalj najbolje odstranjuju.
Jedan omot 20 i 40 filira.
Jedna kutija 60 filira.
Na prodaju drži:
Carlo Ruggeri, Vinko Vucić drogerija u Šibeniku.

Objava.
Čast mi je javiti p. n. občinstvu, najskoli trgovcima i obrtnicima, da sam naučio doskora otvoriti ovdje prvu ovakove vrsti na našem jugu

Tvornica papirnatih vrećica
za trgovačku porabu.
Na to sm se odlučio i razloga, što se je dosle iza ovakove stvari moralo naše občinstvo obračati van pokrajine ipodupirati svojim novcem tuđa poduzeća.
Moja tvornica papirnatih vrećica biti će uredjena sasvim po zahtjevima moderne tehnike i biti će snabdjevena sa onim raznolikim materijalom, što zasjeca u ovaj obrt.
Prama tomu očekujem, da ću u ovom podhvatu bit izdašno podpomozhen t. j. počasćen cijenjenim naručbama iz svih zemalja, gdje je našeg naroda.
Šibenik, 21. listopada 1909.
Ante Zorić
trgovac i posjednik.

uz cijenu od 20 para nabavljaju se u „Hrvatskoj tiskari“ u Šibeniku.

Hrvatska
vjeresijska
banka
Podružnica
Šibenik.

Dionička glavnic - - -
- - - - K 1,000.000
Pričuvna zaklada i prihode K 150.000.
CENTRALKA DUBROVNIK - - -
Podružnica u SPLITU i ZADRU.

Bankovni odjel - - -
prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice.
Obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednine. Devize se preuzimlju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete

Mjenjačnica - - -
kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osjeganje proti gubitku kod ždriebanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

Zalagaonica - - -
daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

Hrvatske narodne poslovice
uredio V. J. Skarpa, cijena knjiži brošurino K 5.—, a uvezano K 6.—, nabavlja se kod „Hrvatske tiskare“ u Šibeniku i u svim knjižarama.

VLADIMIR KULIĆ
Jedina hrvatska tvornica voštanih sveća na paru.
Šibenik (Dalmacija).

Veliko skladište gotovih odjela za gospodu
Saisona 1909-1910
Pio Terzanović * Šibenik *
Javljam štovanomu gradjanstvu, da mi je ovih dana pripjela od jedne glasovite krojačnice velika količina gotovih odjela i kaputa za gospodu. Ova se odjela osobito odlikuju radi izvanredno elegantna kroja i umjerenosti cijena, tako da sam u mogućnosti svakom zahtjevu udovoljiti.
Preporučujuć se bilježim se veleštovanjem
18. IX. — 18. III.
Pio Terzanović.